

De Sophia-Augusta Stichting.

Deftige achtergevels — voor de achterburen. Marmeren gangen, statige trappen met kunstwerken van leuning. Aan het einde van de gang De Zaal.

Echt Amsterdamsch, die indeeling. Zelfs in kleine huizen uit de XVIII^{de} eeuw loopt de gang uit op een vertrekje, dat eerst door een trap van eenige treden te bereiken is. Dan wordt De Zaal het zaaltje, maar het is er toch.

De Zaal is hoog, De Zaal is weelderig, De Zaal is somtijds een kunstwerk van bouw, betimmering en stoffeering.

Onder De Zaal de eetkamer, te laag naar onzen zin, maar te gemakkelijker te verwarmen met de middelen, die den bewoners ten dienste stonden. In het voorhuis twee kamers *en suite*.

Dat alles was voor de gasten, voor de bezoekers, voor vreemden.

Maar voor- en achtergevel, marmeren gang en wenteltrap, zaal, zijkamer en eetkamer, — alles reclame. Als de bouwheer er verkeerde, moet hij een gevoel hebben gehad alsof hij bij zichzelf te gast was.

In de overige vertrekken, waar hij woonde, voelde hij zich te huis. Het kon gebeuren, dat er naast elkander twee marmeren gangen waren, gangen als zalen, maar in de rest van het huis was geen enkele behoorlijke kamer. Heel de ruimte was verhokt. Hokjes hier, hokjes daar, trapje op, trapje af, de kleinste en ongezelligste hokjes aan den voorgevel, de minst ongeschikte kamers uitziende op een droefgeestig binnenplaatsje. Hier de groote ruimte verknoeid en elders tegelijk zoo gewoerd met de plaats, dat er een bedstede gebouwd werd — onder de hooge stoep!

Het deel van het huis waar men dagelijks in verkeerde was benepen, bekrompen, ongezellig, zonder gemakken, het gelek in menig opzicht op de achterstraatswoning waarin de bouwheer geboren was en voldeed alleen aan de eischen van de beschaving, waarin hij was opgevoed. Zijn vrouw had een ietwat betere keuken en boven in het groote huis een prachtigen zolder om er de wasch „te doen”, met een afzonderlijken strijkzolder, voorzien van een stookplaats en met een steenen vloer, tegen brandgevaar. Dat was heel gemakkelijk voor het huishouden, vrij wat beter

dan in het oude huis aan de Burgwallen of in de Warmoesstraat, waar men woonde vóórdat de stadsmuur werd uitgelegd.

Daarmede was dan ook voldaan aan alle gevoelde behoeften van een hooger levensstandaard: de keuken en de strijkzolder.

De voor- en achtergevel, — reclame; de hooge stoep — een bedstede er onder of een benedendeur er in, die bij voorkeur gebruikt wordt; de heerlijke gang, de zijkamers, De Zaal, de eetkamer — voor de gasten; in het dagelijksch leven ongebruikt en onbewoond.

Zoo ontving Kalakaua, Koning der Sandwich-eilanden, in een Europeesch paleis, geheel naar den eisch ingericht. In het park, achter het paleis, stond een hut, volgens inlandsche wijze gebouwd. Daar woonde de Koning en daar gevoelde hij zich gelukkig.

Na het geslacht, dat de rijkdommen verwierf waarvan het niet wist te genieten, zijn de geslachten gekomen, die beter genieten dan verwerven kunnen. Zij hebben de onbewoonde kamers betrokken en zijn er meer op bedacht zichzelf het leven te veraangamen, dan voor de buitenwereld voornaam te doen.

In moderne heerenhuizen worden noch opzettelijk hokjes gebouwd, noch zalen waarin de bouwheer zelf zich niet op zijn gemak voelt. Onze huizen bevatten minder weelde dan die der vaderen, omdat wij lust en aanleiding missen om boven onze gevoelde behoeften te gaan, om groot te doen; zij bevatten meer comfort, omdat onze noodwendige behoeften vermeerderd zijn.

In menig Amsterdamsch huis moge een gang zoo weelderig als deze nog voorkomen, zij behoort tot een beschavingstijdperk dat voorbij is. De groeven die het zwaargeaderde marmer leverden zijn uitgeput. Een ganglantaarn, met een tegenwicht in den vorm van een vliegende vogel, en een vetkaars er in, wordt waarschijnlijk nergens anders dan hier gevonden.

Daar staat ook zoo waar de puthaak nog.

Toen er nog geen duinwater was en geen straatreiniging, toen de dienstmeiden nog kornetten droegen, trokken zij Zaterdag een paar eigenaardige klompen aan, die trippen heetten, al geleken zij niet meer op het wapenfiguur van den stichter van het Trippenhuys.